

## ZARZĄDZENIE

Dnia 3 października 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Kołodziejcki

w sprawie **P. K.**

skazanego z art. 56 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii i in.

w związku z pismem obrońców skazanego sygnalizującym potrzebę wznowienia z urzędu postępowania zakończonego postanowieniem Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 22 lutego 2023 r., sygn. akt II AKo 208/22,  
na podstawie art. 542 § 3 k.p.k.,

**zarządza:**

- 1. stwierdzić niedopuszczalność wznowienia z urzędu wskazanego wyżej postępowania;**
- 2. odpis zarządzenia doręczyć skazanemu i jego obrońcom wraz z pouczeniem o braku zażalenia;**
- 3. określić numer sprawy jako załatwionej w inny sposób.**

## UZASADNIENIE

W dniu 24 czerwca 2024 r. do Sądu Najwyższego wpłynęło pismo obrońców skazanego P. K. sygnalizujące w trybie art. 9 § 2 k.p.k. potrzebę wznowienia z urzędu postępowania zakończonego postanowieniem Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 22 lutego 2023 r., sygn. akt II AKo 208/22, którym oddalono wniosek o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 19 listopada 2019 r., sygn. akt IX Ka 343/19,

utrzymującym w mocy wyrok Sądu Rejonowego dla Warszawy-Woli w Warszawie z dnia 5 listopada 2018 r., sygn. akt V K 25/13.

W uzasadnieniu pisma wskazano, iż podstawą sygnalizacji jest ujawnienie w sprawie uchybienia stanowiącego tzw. bezwzględną przyczynę odwoławczą z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Miało ono polegać na tym, że w składzie Sądu Apelacyjnego, który wydał wskazane wyżej postanowienie zasiadał:

1. SSA X.Y. powołany na urząd sędziego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r., poz. 3), w sytuacji gdy udział w procesie powołania sędziów organu, który nie daje gwarancji niezależności od władzy ustawodawczej i wykonawczej, podważa prawo oskarżonego do rozstrzygnięcia sprawy przez niezawisły i bezstronny sąd;
2. SSO del. do SA X.Y.1, który został delegowany przez Ministra Sprawiedliwości w trybie art. 77 § 1 p.u.s.p., podczas gdy, zgodnie z wyrokiem Wielkiej Izby Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (sprawy połączone C-748/19 i C-754/19) prawo unijne stoi na przeszkodzie obowiązującemu w Rzeczypospolitej Polskiej systemowi delegacji sędziów przez Ministra Sprawiedliwości będącego zarazem Prokuratorem Generalnym, co z uwagi na szereg elementów dających możliwość wywierania przez Ministra Sprawiedliwości wpływu na tych sędziów, prowadzi do sytuacji, w której nie są oni objęci gwarancjami niezawisłości i bezstronności.

Powyższa inicjatywa obrońców skazanego nie mogła przynieść oczekiwanego przez nich rezultatu. Należy bowiem podzielić trafny pogląd, który od lat prezentowany jest w orzecznictwie, że nie jest możliwe wznowienie, zarówno na wniosek strony, jak i z urzędu, samego postępowania o wznowienie, zakońzonego uprzednio prawomocnym orzeczeniem sądu o oddaleniu wniosku strony lub orzeczeniem o braku podstaw do wznowienia *ex officio* (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 maja 2010 r., sygn. V KO 47/10; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 lutego 2011 r., sygn. III KO 99/10; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 lipca 2013 r., sygn. II KO 17/13; postanowienie SN z dnia 26

sierpnia 2015 r., IV KZ 50/15; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 2021 r., sygn. I KO 10/21; postanowienie SN z dnia 7 marca 2023 r., III KO 96/22; zarządzenie SN z dnia 9 marca 2023 r., II KO 16/23; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2023 r., sygn. I KZP 17/22, zarządzenie SN z dnia 1 lutego 2024 r., I KO 109/23).

Wznowienie postępowania jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia służącym do wzruszenia prawomocnych orzeczeń kończących postępowanie sądowe niezależnie od tego czy jest ono inicjowane na wniosek strony, czy też z urzędu. Wprawdzie art. 542 § 3 k.p.k. nie precyzuje jaki rodzaj postępowania podlega wznowieniu z uwagi na ujawnienie się jednego z uchybień wymienionych w art. 439 § 1 k.p.k., niemniej jednak uregulowania tego nie sposób odczytywać w oderwaniu od wcześniejszych przepisów rozdziału 56 k.p.k. Tymczasem w art. 540 k.p.k., art. 540a k.p.k. i art. 540b k.p.k. jest mowa właśnie o wznowieniu „postępowania sądowego zakończonego prawomocnym orzeczeniem”. Oczywistym jest, że do wznowienia postępowania z urzędu może dojść jedynie wówczas, gdy w ogóle wchodzi w grę wznowienie postępowania, a nie w szerszym zakresie. Jak zatem słusznie zauważył Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 23 marca 2023 r., I KZP 17/22, skoro w świetle art. 540 § 1 k.p.k. wznowienie dotyczy „postępowania sądowego zakończonego prawomocnym orzeczeniem”, to wszelkie podstawy wznowieniowe, w tym i określone w art. 542 § 3 k.p.k., dotyczyć mogą wyłącznie takiego postępowania.

„Postępowaniem sądowym zakończonym prawomocnym orzeczeniem” w rozumieniu wskazanych przepisów jest postępowanie w przedmiocie procesu, a zatem dotyczące odpowiedzialności prawnej oskarżonego lub obwinionego, w tym dopuszczalności procedowania w tej materii, a także postępowanie uboczne, które nie jest związane z zasadniczym nurtem procesu, ale ma charakter autonomiczny (zob. m.in. postanowienie SN z dnia 29 stycznia 2008 r., IV KO 118/07; postanowienie SN z dnia 28 listopada 2013 r., IV KO 75/13; postanowienie SN z dnia 13 sierpnia 2014 r., III KZ 44/14; postanowienie SN z dnia 22 stycznia 2015 r., III KO 95/14; postanowienie SN z dnia 14 listopada 2014 r., III KZ 87/14, OSNKW 2015, nr 4, poz. 32; postanowienie SN z dnia 28 sierpnia 2019 r., I KZ 2/19). Charakteru takiego co do zasady nie ma postępowanie wznowieniowe. Jeśli

bowiem sąd oddala wniosek o wznowienie postępowania, bądź stwierdza brak podstaw do takiego postąpienia z urzędu, to w żadnym zakresie nie wkracza w sferę, w której orzeczenie kończące postępowanie korzysta już z powagi rzeczy osądzonej. Inaczej przedstawia się sytuacja wówczas, gdy Sąd Najwyższy, po wznowieniu prawomocnie zakończonego postępowania wydaje orzeczenie następcze, rozstrzygając merytorycznie o przedmiocie procesu, a zatem zgodnie z art. 547 § 3 k.p.k. umarza postępowanie lub uniewinnia oskarżonego z uwagi na oczywistą niesłuszność skazania. Wówczas orzeczenie to jako rozstrzygające prawomocnie w przedmiocie odpowiedzialności karnej oskarżonego (*vide* art. 547 § 4 k.p.k.) może podlegać wznowieniu. Taka sytuacja w przedmiotowej sprawie nie zaistniała, albowiem sygnalizacja obrońców skazanego P. K. dotyczyła postępowania zakończonego postanowieniem Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 22 lutego 2023 r., sygn. akt II AKo 208/22 oddalającym wniosek o wznowienie.

Z tych też względów, a także dzieląc pozostałą argumentację przedstawioną w przywołanych na wstępie judykatach, będącą wyrazem wieloletniego i utrwalonego dorobku orzeczniczego Sądu Najwyższego, odrzucić należało stanowisko – którego uzewnętrznienie stanowi między innymi powołane w sygnalizacji orzeczenie – postulujące szeroką wykładnię art. 542 § 3 k.p.k.

W konsekwencji wniosek sygnalizacyjny obrońców skazanego należało uznać za niedopuszczalny, co wykluczało możliwość merytorycznego badania zaistnienia awizowanych uchybień z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Mając na względzie powyższe, zarządzono jak na wstępie.

[J.J.]

[a.ł.]